

Voorjaarsrapportage 2026

Inhoud

Inleiding	1
Totaal voorgestelde wijziging per programma:	2
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	4
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	4
Taakveld 0.1 Bestuur	4
Taakveld 0.2 Burgerzaken	4
Programma 0 - Mutaties overhead (Taakveld 0.4)	5
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	5
Taakveld 0.4 Overhead	5
Programma 1 Veiligheid	8
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	8
Taakveld 1.1 Crisisbeheersing	8
Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid	8
Programma 2 Verkeer en vervoer	9
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	9
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer	9
Programma 3 Economie	10
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	10
Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	10
Programma 4 Onderwijs	11
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	11
Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs	11
Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting	11
Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	12
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	13
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	13
Taakveld 5.2 Sportaccommodaties	13
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	13
Taakveld 5.4 Musea	13
Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed	14
Taakveld 5.6 Media	14
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	14
Programma 6 Sociaal domein	16
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	16
Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	16
Taakveld 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen jeugd	17
Taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal	17
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen	17
Taakveld 6.4 Begeleide participatie	17
Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie	18
Taakveld 6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	18
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	19
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	19
Taakveld 7.1 Volksgezondheid	19
Taakveld 7.2 Riolering	19
Taakveld 7.3 Afval	19
Taakveld 7.4 Milieubeheer	19
Programma 8 Bouwen, wonen en gronden	21
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	21
Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving	21
Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	21
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	21
Algemene Dekkingsmiddelen	23
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	23

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen.....	23
Reservemutaties	24
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	24
Investerings	25
Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026	25

Inleiding

Het startpunt van deze voorjaarsrapportage is het begrotingssaldo tot en met de raad van maart. De voorjaarsrapportage bevat verschillende technische en autonome ontwikkelingen en daarnaast een aantal nieuwe zaken die niet uitstelbaar en onontkoombaar zijn in 2026 opgenomen.

De voorjaarsrapportage is een afwijkingenrapportage en vooral financieel van aard. Deze rapportage geeft inzicht in de begrotingsuitvoering en de bijbehorende financiële afwijkingen ten opzichte van de raming. In de tussentijdse rapportages worden de afwijkingen en aanpassingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van taakvelden en investeringskredieten in de begroting toegelicht. In de financiële zin ligt de nadruk verder op de volgende zaken:

- *Actualisatie exploitatie 2026 – 2030:*
De begroting 2026 is ambtelijk in september 2025 opgesteld en vastgesteld op 10 november 2025. Op het moment van de voorjaarsrapportage 2026 is de begroting al ruim een half jaar oud. In de tussentijd kunnen zich ontwikkelingen (financieel en inhoudelijk) hebben voorgedaan, die van invloed zijn op het financiële beeld en die mogelijk vragen om bijsturing.
- *Structurele doorwerking jaarrekening 2025:*
Op het moment dat de voorjaarsrapportage 2026 verschijnt, is ook de jaarrekening 2025 opgesteld. Onderdeel van de jaarrekening is een analyse van het resultaat. Op basis van deze analyse stellen we verschillende budgetaanpassingen voor.

Voorgestelde mutaties voorjaarsrapportage 2026-2030

x € 1.000	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	3.388	3.262	5.131	3.852	3.866
Baten	6.767	3.904	5.233	2.980	2.962
Begroting saldo	3.379	643	101	-872	-904
Structureel resultaat	1.482	-679	-781	-872	-904
Incidenteel resultaat	1.897	1.321	883	-	-

Na verwerking van de voorgestelde mutaties is stand van de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2030 als volgt:

Aangepaste begroting 2026 - 2030 n.a.v. voorjaarsrapportage

x € 1.000	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	112.132	104.391	104.600	103.089	103.286
Baten	115.891	106.072	104.101	102.855	104.310
Begroting saldo	3.759	1.680	-499	-234	1.024
Structureel resultaat	1.550	134	-645	18	1.277
Incidenteel resultaat	2.209	1.547	147	-252	-252

Totaal voorgestelde wijziging per programma:

In de volgende tabellen is de impact van de voorgestelde begrotingswijziging op de begroting per jaar per programma gespecificeerd.

Voorgestelde wijziging begroting 2026

	Vastgestelde Begroting (vastgestelde begroting tm rv maart)			Mutaties voorjaarsrapportage			Begroting na mutaties voorjaarsrapportage		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2026									
0 Bestuur en ondersteuning	4.957	842	-4.115	56	-	-56	5.013	842	-4.171
1 Veiligheid	2.906	10	-2.896	22	-	-22	2.928	10	-2.918
2 Verkeer en vervoer	6.619	264	-6.354	-734	-	734	5.884	264	-5.620
3 Economie	628	366	-262	-80	-80	0	548	286	-262
4 Onderwijs	3.681	592	-3.089	189	33	-156	3.870	625	-3.245
5 Sport, cultuur en recreatie	7.164	639	-6.525	896	518	-378	8.060	1.157	-6.903
6 Sociaal domein	45.659	13.255	-32.405	3.406	2.298	-1.108	49.065	15.553	-33.513
7 Volksgezondheid en milieu	15.441	13.889	-1.552	1.031	724	-307	16.473	14.613	-1.860
8 Bouwen, wonen en Gronden	3.132	1.664	-1.468	-1.827	-2	1.825	1.306	1.663	357
Algemene dekkingsmiddelen	2.122	76.799	74.677	-	2.427	2.427	2.122	79.226	77.104
Mutaties reserves	250	769	519	-	738	738	250	1.507	1.257
Overhead	16.185	35	-16.150	428	110	-318	16.613	145	-16.468
resultaat 2026	108.744	109.124	380	3.388	6.767	3.379	112.132	115.891	3.759
Structureel resultaat	104.361	104.430	68	4.965	6.447	1.482	109.326	110.877	1.550
Incidenteel resultaat	4.383	4.694	312	-1.577	320	1.897	2.805	5.014	2.209

Ter informatie het effect op het meerjarig perspectief:

Voorgestelde wijziging begroting 2027

	Vastgestelde Begroting (vastgestelde begroting tm rv maart)			Mutaties voorjaarsrapportage			Begroting na mutaties voorjaarsrapportage		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2027									
0 Bestuur en ondersteuning	4.794	842	-3.952	90	-	-90	4.883	842	-4.042
1 Veiligheid	2.906	10	-2.896	82	-	-82	2.989	10	-2.978
2 Verkeer en vervoer	6.303	264	-6.038	45	-	-45	6.348	264	-6.083
3 Economie	734	472	-262	-231	-231	-	503	241	-262
4 Onderwijs	3.773	592	-3.181	193	-7	-200	3.966	585	-3.381
5 Sport, cultuur en recreatie	6.974	639	-6.334	486	482	-4	7.460	1.121	-6.339
6 Sociaal domein	45.525	13.075	-32.450	2.231	1.798	-433	47.756	14.873	-32.883
7 Volksgezondheid en milieu	9.526	8.113	-1.413	1.054	-	-1.054	10.580	8.113	-2.467
8 Bouwen, wonen en Gronden	3.515	2.220	-1.295	-2.209	-779	1.430	1.306	1.441	135
Algemene dekkingsmiddelen	1.113	75.492	74.379	-	2.684	2.684	1.113	78.176	77.063
Mutaties reserves	250	413	163	-	-43	-43	250	327	77
Overhead	15.717	35	-15.682	1.520	-	-1.520	17.237	35	-17.203
resultaat 2027	101.130	102.168	1.038	3.262	3.904	643	104.391	106.029	1.637
Structureel resultaat	96.310	97.122	812	5.673	4.994	-679	101.983	102.073	91
Incidenteel resultaat	4.820	5.045	226	-2.411	-1.090	1.321	2.409	3.955	1.547

Voorgestelde wijziging begroting 2028

	Vastgestelde Begroting (vastgestelde begroting tm rv maart)			Mutaties voorjaarsrapportage			Begroting na mutaties voorjaarsrapportage		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2028									
0 Bestuur en ondersteuning	4.745	797	-3.948	90	-	-90	4.835	797	-4.038
1 Veiligheid	2.906	10	-2.896	82	-	-82	2.989	10	-2.978
2 Verkeer en vervoer	5.919	264	-5.654	45	-	-45	5.964	264	-5.699
3 Economie	491	147	-344	-13	94	107	478	241	-237
4 Onderwijs	4.399	592	-3.807	212	1	-210	4.610	593	-4.017
5 Sport, cultuur en recreatie	6.677	639	-6.038	529	482	-47	7.207	1.121	-6.086
6 Sociaal domein	45.445	13.075	-32.369	2.196	1.798	-398	47.641	14.873	-32.767
7 Volksgezondheid en milieu	9.543	8.163	-1.380	1.054	-	-1.054	10.597	8.163	-2.434
8 Bouwen, wonen en Gronden	2.490	871	-1.620	-538	237	776	1.952	1.108	-844
Algemene dekkingsmiddelen	1.113	74.099	72.986	-	2.620	2.620	1.113	76.719	75.606
Mutaties reserves	250	177	-73	-	-	-	250	177	-73
Overhead	15.491	35	-15.456	1.475	-	-1.475	16.965	35	-16.931
resultaat 2028	99.469	98.869	-600	5.131	5.233	101	104.600	104.101	-499
Structureel resultaat	95.598	95.734	136	5.720	4.938	-781	101.318	100.673	-645
Incidenteel resultaat	3.871	3.135	-736	-588	294	883	3.282	3.429	147

Voorgestelde wijziging begroting 2029

	Vastgestelde Begroting (vastgestelde begroting tm rv maart)			Mutaties voorjaarsrapportage			Begroting na mutaties voorjaarsrapportage		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2029									
0 Bestuur en ondersteuning	4.605	522	-4.083	90	-	-90	4.695	522	-4.173
1 Veiligheid	2.906	10	-2.896	82	-	-82	2.989	10	-2.978
2 Verkeer en vervoer	5.953	264	-5.688	45	-	-45	5.998	264	-5.733
3 Economie	478	241	-237	-	-	-	478	241	-237
4 Onderwijs	4.705	592	-4.113	212	1	-210	4.916	593	-4.323
5 Sport, cultuur en recreatie	6.664	639	-6.025	529	482	-47	7.193	1.121	-6.072
6 Sociaal domein	45.455	13.075	-32.379	367	-100	-467	45.822	12.975	-32.846
7 Volksgezondheid en milieu	9.584	8.220	-1.364	1.054	-	-1.054	10.638	8.220	-2.418
8 Bouwen, wonen en Gronden	2.186	943	-1.243	37	37	-	2.223	980	-1.243
Algemene dekkingsmiddelen	1.113	75.155	74.042	-	2.560	2.560	1.113	77.715	76.602
Mutaties reserves	250	177	-73	-	-	-	250	177	-73
Overhead	15.338	35	-15.304	1.436	-	-1.436	16.774	35	-16.740
resultaat 2029	99.236	99.874	638	3.852	2.980	-872	103.089	102.855	-234
Structureel resultaat	95.683	96.573	890	3.852	2.980	-872	99.535	99.553	18
Incidenteel resultaat	3.554	3.301	-252	-	-	-	3.554	3.301	-252

Voorgestelde wijziging begroting 2030

	Vastgestelde Begroting (vastgestelde begroting tm rv maart)			Mutaties voorjaarsrapportage			Begroting na mutaties voorjaarsrapportage		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2030									
0 Bestuur en ondersteuning	4.725	522	-4.203	90	-	-90	4.815	522	-4.293
1 Veiligheid	2.906	10	-2.896	82	-	-82	2.989	10	-2.978
2 Verkeer en vervoer	6.005	264	-5.740	45	-	-45	6.050	264	-5.785
3 Economie	468	241	-227	-	-	-	468	241	-227
4 Onderwijs	4.801	592	-4.209	216	1	-215	5.018	593	-4.424
5 Sport, cultuur en recreatie	6.660	639	-6.021	529	482	-47	7.189	1.121	-6.068
6 Sociaal domein	45.375	13.068	-32.306	370	-100	-470	45.745	12.968	-32.776
7 Volksgezondheid en milieu	9.650	8.268	-1.382	1.054	-	-1.054	10.704	8.268	-2.436
8 Bouwen, wonen en Gronden	2.153	943	-1.210	37	37	-	2.190	980	-1.210
Algemene dekkingsmiddelen	1.113	76.588	75.475	-	2.542	2.542	1.113	79.130	78.017
Mutaties reserves	250	177	-73	-	-	-	250	177	-73
Overhead	15.314	35	-15.279	1.443	-	-1.443	16.756	35	-16.722
resultaat 2030	99.420	101.348	1.928	3.866	2.962	-904	103.286	104.310	1.024
Structureel resultaat	95.866	98.047	2.181	3.866	2.962	-904	99.732	101.009	1.277
Incidenteel resultaat	3.554	3.301	-252	-	-	-	3.554	3.301	-252

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Hieronder staan de mutaties in programma 0 exclusief taakveld 0.4 en 0.7.

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning															
0.1 Bestuur		-31	31		65	-65		65	-65		65	-65		65	-65
Cao indexering 3%		-	-		34	-34		34	-34		34	-34		34	-34
Indexatie rekenkamer		-1	1		1	-1		1	-1		1	-1		1	-1
EuroPact Fryslân		-30	30		30	-30		30	-30		30	-30		30	-30
0.2 Burgerzaken		-25	25		25	-25		25	-25		25	-25		25	-25
Verkiezingen		-25	25		25	-25		25	-25		25	-25		25	-25
Endtotaal		-56	56		90	-90		90	-90		90	-90		90	-90

Taakveld 0.1 Bestuur

- **Cao-indexatie (nadeel € 34.000 vanaf 2027)**

De salarissen worden geïndexeerd in overeenstemming met de in 2025 vastgestelde CAO.

- **Indexatie rekenkamer (nadeel € 705 vanaf 2026)**

Jaarlijks wordt het budget van de rekenkamer geïndexeerd.

- **EuropaPact Fryslân (nadeel € 30.075 vanaf 2028)**

Het doel van het EuropaPact Fryslân (voorheen Friese projectenmachine) is om de positie van Friesland binnen de Europese Unie te versterken en haar partners en organisaties in Fryslân te ondersteunen bij de ontwikkeling van Europese projecten. Momenteel is tot en met 2027 geld gereserveerd voor de deelname. We vragen nu de gemeenteraad om structureel budget te reserveren.

Het EuropaPact Fryslân is destijds gestart omdat er relatief weinig Europese middelen richting Friesland gingen. De evaluatie in 2024 toont aan dat het EPF de samenwerking tussen de Friese gemeenten en de provincie op het gebied van Europabewustzijn sterk heeft verbeterd. Dit heeft geleid tot gemakkelijker samenwerking, betere toegang tot kennis over de EU en subsidiemogelijkheden en een breder gebruik van de ondersteuning door gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Mede hierdoor is het aandeel Europese middelen dat naar Friesland komt toegenomen, wat bijdraagt aan de realisatie van regionale ambities en projecten. Ook organiseert het EPF jaarlijks een werkbezoek aan Brussel, waaraan wij deelnemen, wat bijdraagt aan het versterken van ons netwerk en het vergroten van onze kennis van Europese ontwikkelingen. Daarnaast heeft deelname via het EPF geleid tot concrete resultaten, zoals de kosteloze deelname aan een Europees netwerk.

Wij zijn tevreden over het EPF en nemen actief deel, zowel bestuurlijk in de stuurgroep als ambtelijk in de aanjaaggroep. De gemeentelijke partners betalen € 1,- per inwoner per jaar aan contributie, wat voor Opsterland neerkomt op zo'n € 30.075,- per jaar.

Taakveld 0.2 Burgerzaken

- **Verkiezingen (nadeel € 25.000 vanaf 2026)**

De kosten van het organiseren van verkiezingen nemen toe. Denk aan de kosten van benodigde training en software, maar ook de locatiehuur en het afdrucken en bezorgen van benodigde documentatie, zoals stempassen.

Programma 0 - Mutaties overhead (Taakveld 0.4)

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Hieronder staan de mutaties in programma 0 die in taakveld 0.4 overhead vallen.

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning															
0.4 Overhead	110	428	-318	-	1.520	-1.520	-	1.475	-1.475	-	1.436	-1.436	-	1.443	-1.443
Reiskosten 0,23 naar 0,25	-	30	-30	-	30	-30	-	30	-30	-	30	-30	-	30	-30
Aanpassing kapitaallasten 2026	-	-51	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cao indexering 3%	-	-	-	-	1.185	-1.185	-	1.185	-1.185	-	1.185	-1.185	-	1.185	-1.185
Uitstroom personeel_VWV verplichting	-	115	-115	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WAZO (wet arbeid en zorg)	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beveiliging	-	45	-45	-	45	-45	-	45	-45	-	45	-45	-	45	-45
Klantmanager Inkomen, 0,78 fte	-	66	-66	-	66	-66	-	66	-66	-	-	-	-	-	-
Locatie coördinator opvang Oekrainers 0,89 fte	-	-	-	-	-	-	-	64	-64	-	85	-85	-	85	-85
Kwaliteitsadviseur 1 fte	-	102	-102	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wijk GGD 0,78 fte	-	78	-78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruft regeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Doorbelastingen naar taakvelden	-	-240	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hert foar Opsterlân	-	-58	58	-	-58	58	-	-58	58	-	-58	58	-	-58	58
Gebiedsontwikkelaar 1fte (11)	-	60	-60	-	116	-116	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Marap OWO	-	171	-171	-	136	-136	-	143	-143	-	149	-149	-	156	-156
Endtotaal	110	428	-318	-	1.520	-1.520	-	1.475	-1.475	-	1.436	-1.436	-	1.443	-1.443

Taakveld 0.4 Overhead

- **Reiskosten (nadeel € 30.000 vanaf 2026)**

De onbelaste reiskostenvergoeding gaat in 2026 omhoog van € 0,23 naar € 0,25 per kilometer. Het kabinet wil hiermee werknemers tegemoetkomen in de gestegen brandstof- en mobiliteitskosten. De verhoging geldt met terugwerkende kracht voor heel 2026.

- **Kapitaallasten (voordeel € 51.000 in 2026)**

Verschillende investeringskredieten worden bij de jaarrekening 2025 afgesloten. Verschillende kredieten zijn nog niet gereed en lopen nog een jaar door. De werkelijke kapitaallasten 2026 zijn geboekt en de raming van de begroting 2026 wordt hierop aangepast.

- **Cao-indexatie (nadeel € 1.190.000 vanaf 2027)**

De salarissen worden geïndexeerd in overeenstemming met de in 2025 vastgestelde CAO.

- **Uitstroom personeel (nadeel € 115.000 in 2026)**

Als gevolg van uitstroom van personeel heeft de organisatie een WW-verplichting. De kosten voor 2026 bedragen € 115.000.

- **Wet arbeid en zorg (budgetneutraal in 2026)**

Via het UWV worden verschillende vergoedingen ontvangen. Dit zijn vergoedingen vanuit de WAZO (Wet arbeid en zorg) en een transitievergoeding. De vergoeding vanuit de WAZO wordt gebruikt om vervangende medewerkers in te zetten. De transitievergoeding is een betaling aan de medewerker bij uitdiensttreding na twee jaar ziekte. Dit is budgetneutraal.

- **Beveiliging (nadeel € 45.000 vanaf 2026)**

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de veiligheid van medewerkers en inwoners in ons gemeentehuis. Met de verharding in de maatschappij en steeds heftiger casuïstiek in het sociaal domein en vanuit openbare orde, zien we dat vaker de inzet van een (ingehuurde) beveiliging nodig is. Bijvoorbeeld bij bijeenkomsten over doorstroomlocaties. Daarnaast voert sinds eind 2025 iedere avond een beveiliging een sluitronde uit in het gemeentehuis en plaatst hij het alarm. Ook bij huisbezoeken bij inwoners komen onze medewerkers soms in onveilige situaties terecht. Daarom gaan we werken met de inzet van alarmknoppen. Deze worden bij bijvoorbeeld de BOA's al gebruikt.

Daarnaast is er sprake van een jaarlijkse indexatie van de kosten voor de werkzaamheden die partijen als Wardenburg en G4S uitvoeren (denk aan controles, aanpassingen sloten etc.). Dit alles resulteert in een stijging van het benodigde budget voor beveiliging.

- Klantmanager inkomen (budgetneutraal in 2026, 2027 en 2028)**

Binnen het cluster Inkomen zijn recent diverse nieuwe (wettelijke) regelingen ingevoerd. De implementatie en uitvoering van deze regelingen, waaronder o.a. de alleenverdienersproblematiek, komen boven op de al bestaande wettelijke en uitvoerende taken. Daarnaast is er een toegenomen instroom van hulp- en ondersteuningsverzoeken naar aanleiding van de recente realisatie van de doorstroomlocatie Ikenhiem, waardoor meer inwoners een beroep doen op de beschikbare voorzieningen.

De hiermee gepaard gaande uitbreiding van werkzaamheden kan binnen de huidige personele capaciteit niet op een verantwoorde wijze worden opgevangen. Ten behoeve van een rechtmatige, doelmatige en tijdige uitvoering van de taken binnen het cluster is een uitbreiding van de formatie met 0,78 fte noodzakelijk. Deze uitbreiding wordt in eerste instantie gelijkgesteld aan de periode waarvoor de normvergoeding doorstroomlocatie Ikenhiem is toegekend (2026 t/m 2028).
- Locatiecoördinator opvang Oekraïners (nadeel € 64.000 in 2028 en € 85.000 vanaf 2029)**

Sinds de uitbraak van de oorlog in Oekraïne worden vluchtelingen opgevangen binnen onze gemeente. Op de aangewezen opvanglocaties zijn locatiemanagers actief. Door de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) kan de huidige inhuur van een van de coördinatoren niet worden verlengd na 31 juli 2026. Om continuïteit en kennis te behouden willen we de desbetreffende locatiemanager, die vanaf het begin van de opvang betrokken is en kennis en ervaring heeft op het gebied van vluchtelingen en statushouders, graag behouden en een contract voor onbepaalde tijd aanbieden. Voorgesteld wordt om de formatie tijdelijk tot en met 2030 uit te breiden met 0,89 fte (€ 85.000). Hierna bereikt de medewerker de pensioengerechtigde leeftijd. Tot en met maart 2028 is hiervoor financiële dekking vanuit de Oekraïne-gelden.
- Kwaliteitsadviseur (nadeel € 102.000 in 2026)**

Binnen het gebiedsteam is behoefte aan aanvullende capaciteit van 1 fte kwaliteitsadviseur (€ 102.000). De nieuwe applicaties waar het gebiedsteam mee werkt en welke nog geïmplementeerd worden vergen constante afstemming OWO breed, zodat wij de dienstverlening voor onze inwoners volgens het beleid van Opsterland kunnen uitvoeren. De kwaliteitsadviseurs dragen zorg dat de processen van acht wetten en vijf regelingen voor het Sociaal Domein beschreven worden. Vervolgens wordt dit vertaald naar en ingericht in de applicaties. De toename in wet-en regelgeving als ook de blijvende afstemming over de inrichtingskeuzes van processen is een feit. Daarnaast is er een toenemende vraag, door wettelijke verplichtingen, om de werkprocessen van het gebiedsteam op doelmatigheid en rechtmatigheid te toetsen. We hebben deze formatie nu nodig om de inrichting van de nieuwe applicaties te ondersteunen en om te zorgen dat de externe ontwikkelingen van wijzigingen in wet- en regelgeving verankerd worden in processen en/of werkinstructies, zoals de Participatiewet in Balans, de nieuwe Inkoop Wmo en het werken met het normenkader begeleiding dit alles vraagt inzet van de kwaliteitsadviseur.

Voorgesteld wordt om 1 fte kwaliteitsadviseur in 2026 in te zetten. Verwachting is dat continuering van deze inzet noodzakelijk blijft, de structurele afweging hierover wordt bij de begroting van 2027 gemaakt.
- Wijk GGD (nadeel € 78.000 in 2026)**

De Wijk GGD'er signaleert vroegtijdig psychische, sociale en veiligheidsrisico's bij inwoners die zelf geen hulp zoeken. Door outreachend te werken worden problemen sneller herkend en escalaties voorkomen. De functie verbindt GGD, GGZ, wijkteams, politie, woningcorporaties, huisartsen en verslavingszorg. Dit leidt tot minder politie-inzet, minder crisissituaties en minder druk op hulpverlening. Na afloop van de tijdelijke subsidie is structurele borging nodig om terugval te voorkomen. De Wijk GGD'er (0,78 € 78.000) levert aantoonbare maatschappelijke

meerwaarde en versterkt veiligheid en leefbaarheid. Voorgesteld wordt om deze voor 2026 te continueren en structurele invulling af te wegen bij begroting 2027.

- **Ruft regeling (budgetneutraal vanaf 2026)**

Bij het vaststellen van de belastingverordeningen in december 2025 is de bijbehorende ophoging van het uitvoeringsbudget voor deze regeling door het Gebiedsteam nog niet opgenomen. De lasten worden hier opgehoogd en de kosten doorbelast naar taakveld 7.4 - afval.

- **Doorbelastingen (budgetneutraal in 2026)**

Er zijn nog 3 projecten waarvan in 2026 nog een doorbelasting naar taakvelden moet worden gedaan. Het betreft lokale inclusie (€ 30.000, 0,3 fte), Inwonersparticipatie (€ 60.000, 0,67 fte) en consulent jeugd op school (€ 150.000, 1,5 fte). Dit levert een voordeel op in taakveld 0.4 - overhead en een nadeel in programma 6.

- **Hert foar Opsterlân (budgetneutraal vanaf 2026)**

In 2025 is 0,6 fte (€ 58.000) aangevraagd voor een verenigingsondersteuner Hert foar Opsterlân. Deze opdracht wordt echter uitbesteed aan Sport Fryslân. We zetten daarom 0,6 fte (programma 0) om naar kosten in programma 6. Dit levert een voordeel op in taakveld 0.4 - overhead en een nadeel in programma 6.

- **Gebiedsontwikkelaar (nadeel € 60.000 in 2026 en € 116.000 in 2027)**

De gemeente Opsterland is volop in ontwikkeling. Ook de komende jaren werken we aan diverse nieuwbouwprojecten, herontwikkelingen, uitbreidingen van bedrijventerreinen en andere gebiedsontwikkelingen. Door de groei van het aantal projecten is onze huidige capaciteit onvoldoende om alle ontwikkelingen tijdig en zorgvuldig op te pakken. Daarnaast weten we dat in de komende jaren meerdere collega's met pensioen gaan. Om tijdig kennis over te dragen en de continuïteit binnen het team te waarborgen, willen we nu al een nieuwe gebiedsontwikkelaar aantrekken. Hiermee borgen we zowel de kwaliteit van het werk als de doorlooptijd van de lopende en toekomstige gebiedsontwikkelingen.

- **Marap OWO (nadeel € 171.000 in 2026, € 136.000 in 2027 en € 143.000 in 2028 oplopend tot € 156.000 in 2030)**

De drie OWO-afdelingen hebben voor de uitvoering van hun taken een aantal mutaties aangeleverd. De noodzakelijke mutaties zijn in deze voorjaarsrapportage opgenomen. De overige, afweegbare, aanvragen worden door de drie huizen meegenomen bij de begroting 2027. Vanuit OWO-B&R is dat aanvullende inhuur voor het afronden van de implementatie van de kernapplicaties Sociaal Domein. OWO-Bedrijfsvoering heeft de indexatie van de ICT-budgetten en het informatieseringsjaarplan en de kosten voor de nieuwe werkomgeving raadsleden aangemeld. OWO-VTH heeft voor het opstellen van het OWO-breed evenementenbeleid een projectleider nodig. Daarnaast zijn er een regelanalist en managementassistent aan de formatie toegevoegd.

Programma 1 Veiligheid

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 Veiligheid															
1.1 Crisisbeheersingen brandweer		-	-	54	-54	-54	54	-54	-54	54	-54	-54	54	-54	-54
Verbonden partijen		-	-	54	-54	-54	54	-54	-54	54	-54	-54	54	-54	-54
1.2 Openbare orde en veiligheid		-22	22	28	-28	-28	28	-28	-28	28	-28	-28	28	-28	-28
Veiligheid		-22	22	22	-22	-22	22	-22	-22	22	-22	-22	22	-22	-22
Verbonden partijen		-	-	6	-6	-6	6	-6	-6	6	-6	-6	6	-6	-6
Endtotaal		-22	22	82	-82	-82	82	-82	-82	82	-82	-82	82	-82	-82

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing

- **Veiligheidsregio (nadeel € 54.000 vanaf 2027)**

De deelnemersbijdrage aan de veiligheidsregio wordt op basis van de al aangeboden conceptbegroting aangepast. De bijdrage op dit taakveld betreft de brandweer en crisisbeheersing.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

- **Veiligheidsregio (nadeel € 6.000 vanaf 2027)**

De deelnemersbijdrage aan de veiligheidsregio wordt op basis van de al aangeboden conceptbegroting aangepast. De bijdrage op dit taakveld betreft de lijkschouwing.

- **Veiligheid (nadeel € 22.000 vanaf 2026)**

De vaste lasten voor o.a. RIEC, KHONRAAD en het Zorg- en Veiligheidshuis stijgen. Daarnaast groeien de OOV opgaven sterk door nieuwe thema's zoals ondermijning, digitale veiligheid en de weerbare samenleving. Deze taken vragen structurele inzet, samenwerking en communicatie. Een budgetverhoging van € 22.000 is nodig om wettelijke verplichtingen na te komen, prioritaire thema's effectief aan te pakken en blijvend te investeren in een veilige, weerbare en toekomstbestendige gemeente.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
2 Verkeer en vervoer															
2.1 Verkeer en vervoer		734	-734		45	-45		45	-45		45	-45		45	-45
Aanpassing kapitaallasten 2026		854	-854		-	-		-	-		-	-		-	-
Bebakening		-20	20		20	-20		20	-20		20	-20		20	-20
Gladheidsbestrijding		-100	100		25	-25		25	-25		25	-25		25	-25
Endtotaal		734	-734		45	-45		45	-45		45	-45		45	-45

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

- **Kapitaallasten (voordeel € 854.000 in 2026)**

Verschillende investeringskredieten worden bij de jaarrekening 2025 afgesloten. Verschillende kredieten zijn nog niet gereed en lopen nog een jaar door. De werkelijke kapitaallasten 2026 zijn geboekt en de raming van de begroting 2026 wordt hierop aangepast.

- **Bebakening (nadeel € 20.000 vanaf 2026)**

In de openbare ruimte staan duizenden verkeersborden, verwijsborden en straatnaamborden. Hoewel we proberen om dit aantal te beperken, groeit dit aantal elk jaar een beetje. We zien naast deze groei ook een sterke groei in het aantal schades en vermissingen. Het beschikbare budget is daarom niet langer voldoende en daarom wordt voorgesteld om de middelen structureel te verhogen.

- **Gladheidsbestrijding (nadeel € 100.000 in 2026 en € 25.000 vanaf 2027)**

Het klimaat verandert langzaam en dat levert steeds vaker natte winters op met temperaturen die schommelen rond het vriespunt. Dit zijn de klimatologische omstandigheden die om inzet voor de gladheidsbestrijding vragen. Het gemiddeld aan strooibeurten per seizoen is de afgelopen jaren toegenomen. Afgelopen winter was daarbij buitenproportioneel, maar de verwachting is dat dit de nieuwe trend is. Met de aanpassing worden de middelen afgestemd op de verwachte gemiddelde inzet.

Programma 3 Economie

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3 Economie															
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-80	-80	0	-231	-231	-	94	-13	107	-	-	-	-	-	-
Aanpassing Grexten	-80	-80	0	-231	-231	-	94	-13	107	-	-	-	-	-	-
Endtotaal	-80	-80	0	-231	-231	-	94	-13	107	-	-	-	-	-	-

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

- **Aanpassing grondexploitaties (budgetneutraal in 2026 en 2027, voordeel € 107.000 in 2028)**
Als uitvloeisel van de jaarstukken zijn de grondexploitaties geactualiseerd. Deze actualisatie wordt verwerkt in de begroting 2026 en is daarmee ook het vertrekpunt voor de begroting 2027.

Programma 4 Onderwijs

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000.-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4 Onderwijs															
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	38	-38	-	38	-38	-	38	-38	-	38	-38	-	38	-38
Bewegingsonderwijs	-	38	-38	-	38	-38	-	38	-38	-	38	-38	-	38	-38
4.2 Onderwijshuisvesting	-7	-44	37	-7	-	-7	1	19	-17	1	19	-17	1	23	-22
Aanpassing kapitaallasten 2026	-	-44	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Huisvesting basisonderwijs	-7	-	-7	-7	-	-7	-7	-	-7	-7	-	-7	-7	-	-7
Onderwijshuisvesting - De Finne	-	-	-	-	-	-	-	5	-5	-	5	-5	-	5	-5
Onderwijshuisvesting - De Opdracht	-	-	-	-	-	-	8	9	-1	8	9	-1	8	9	-1
Onderwijshuisvesting indexatie	-	-	-	-	-	-	-	4	-4	-	4	-4	-	4	-4
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	40	195	-155	-	155	-155	-	155	-155	-	155	-155	-	155	-155
Activiteiten LOAB vliegwielbijdrage	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bewegingsonderwijs	-	5	-5	-	5	-5	-	5	-5	-	5	-5	-	5	-5
Leerlingenvervoer	-	150	-150	-	150	-150	-	150	-150	-	150	-150	-	150	-150
Verbreiding VVE	30	-	30	-	-	30	-	-	30	-	-	30	-	-	30
Voorschoolse voorzieningen	-	30	-30	-	30	-30	-	30	-30	-	30	-30	-	30	-30
Endtotaal	33	189	-156	-7	193	-200	1	212	-210	1	212	-210	1	216	-215

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs

- Bewegingsonderwijs (nadeel € 38.000 vanaf 2026)**

Voor het bewegingsonderwijs ontvangen exploitanten een normvergoeding voor het gebruik van sportaccommodaties, gebaseerd op het aantal toegekende gym-uren waarop scholen aanspraak hebben. Daarnaast organiseert de gemeente voor enkele scholen ook het gymnastiekvervoer zodat de leerlingen zich op een veilige manier verplaatsen tussen school en gymzaal. De tarieven voor het gymnastiekvervoer en de normvergoeding voor de huur van de gymzalen worden jaarlijks geïndexeerd. Daarnaast wordt er vanaf 2026 extra gymnastiekvervoer ingezet voor de groepen 3 en 4 van School Loevestein en De Treffer. De loopafstand naar de nieuwe gymnastiekaccommodatie SOC Kortezwaag wordt als te groot beschouwd, waardoor er voor deze groepen busvervoer is ingezet. De vervoerskosten hiervoor worden gelijkelijk (50/50) gedeeld tussen het schoolbestuur en de gemeente. De groepen 5 t/m 8 fietsen naar SOC Kortezwaag.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

- Kapitaallasten (voordeel € 44.000 in 2026)**

Verschillende investeringskredieten worden bij de jaarrekening 2025 afgesloten. Verschillende kredieten zijn nog niet gereed en lopen nog een jaar door. De werkelijke kapitaallasten 2026 zijn geboekt en de raming van de begroting 2026 wordt hierop aangepast.

- Huisvesting basisonderwijs (nadeel € 7.000 vanaf 2026)**

De huurinkomsten van KDO Tiko zijn te laag begroot. De begrote opbrengsten worden daarom opwaarts bijgesteld naar € 35.000. Mutatie € 2.500 structureel voordeel. De huurinkomsten van KDO Kinderwoud zijn te hoog geraamd. De begrote opbrengsten worden daarom neerwaarts bijgesteld naar € 8.800. Mutatie € 9.330 structureel nadeel

- Onderwijshuisvesting indexatie VNG norm (nadeel € 4.000 vanaf 2028)**

In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2022 - 2035 (IHP) is een investeringsplan opgenomen om te komen tot een meerjarenplanning voor schoolgebouwen over de periode 2022 - 2035 (krediet 2026: € 4.028.000). De financiële consequenties (afschrijvingslasten) zijn vertaald in de meerjarenbegroting. Hierbij baseren wij ons op de VNG-normbedragen en deze worden jaarlijks geïndexeerd. De index (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding voor het jaar 2026 is 6,52%. Door de gestegen bouwkosten zijn de geïndexeerde VNG -normbedragen uit het IHP als grondslag voor de kostenraming ontoereikend om de geplande onderwijsprojecten te bekostigen. Dit geeft een bijstelling van € 792.000 voor alle IHP-kredieten tezamen. Het uiteindelijk effect op de afschrijvingslasten van de verhoging van de kredieten is €16.000

(gebaseerd op een afschrijvingstermijn van 50 jaar). Dit effect zal niet direct in 2026 of 2027 zichtbaar zijn maar verdeeld over de diverse jaarschijven zichtbaar worden.

- **Onderwijshuisvesting de Finne (nadeel € 5.000 vanaf 2028)**
Op dit taakveld worden de kapitaallasten bijgesteld, zie toelichting bij het hoofdstuk investeringen.
- **Onderwijshuisvesting de Opdracht (nadeel € 1.000 vanaf 2028)**
Op dit taakveld worden de kapitaallasten bijgesteld, zie toelichting bij het hoofdstuk investeringen.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

- **Activiteiten LOAB vliegwieltbijdrage (neutraal 2026)**
Voor de aanpak laaggeletterdheid heeft de gemeente een aanvraag gedaan voor een bijdrage uit het regionaal budget. Er is door de penvoerende gemeente (Leeuwarden) € 10.000 toegekend (vliegwieltbijdrage). Zowel de inkomsten als de uitgaven worden met dit bedrag verhoogd waardoor het effect per saldo budget neutraal is.
- **Bewegingsonderwijs (nadeel € 5.000 vanaf 2026)**
Zie toelichting bij taakveld 4.1 openbaar onderwijs
- **Leerlingvervoer (nadeel € 150.000 vanaf 2026)**
Als gemeente organiseren wij het vervoer van leerlingen. Hiervoor hebben wij € 745.000 begroot. We zijn een plattelandsgemeente, waardoor de afstanden van thuis-school groter zijn. De kosten zijn gestegen vanwege indexaties contracttarieven, cao-stijgingen en inflatiegevoelige kosten, zoals brandstofprijzen. Om de wettelijke taak te kunnen blijven uitvoeren, verzoeken wij het budget voor 2026 te verhogen met € 150.000. Met de verordening en beleidsregels Leerlingvervoer zetten wij in op kostenbesparingen door scherper te indiceren, en zelfredzaamheid te stimuleren.
- **Verbreiding VVE & Voorschoolse voorzieningen (neutraal voor 2026)**
Daarnaast zijn de VVE baten in jaar 2026 € 30.000 hoger, daarmee verhogen we ook de lasten op de post Voorschoolse voorzieningen.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5 Sport, cultuur en recreatie															
5.2 Sportaccommodaties	482	321	161	482	482	-	482	482	-	482	482	-	482	482	-
Aanpassing kapitaallasten 2026	-	-161	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sportcentrum Kortezwaag	482	482	-	482	482	-	482	482	-	482	482	-	482	482	-
5.3 Cult.presentatie, -productie en-partic.	-	8	-8	-	8	-8	-	8	-8	-	8	-8	-	8	-8
Cultuureducatie	-	8	-8	-	8	-8	-	8	-8	-	8	-8	-	8	-8
5.4 Musea	-	2	-2	-	2	-2	-	2	-2	-	2	-2	-	2	-2
Musea indexatie	-	2	-2	-	2	-2	-	2	-2	-	2	-2	-	2	-2
Tropisch kas indexatie	-	0	-0	-	0	-0	-	0	-0	-	0	-0	-	0	-0
5.5 Cultureel erfgoed	36	91	-55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
cultuurhistorische waardenkaarten	-	20	-20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Frysk taalbelied	36	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
landschapsbiografie	-	35	-35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.6 Media	-	18	-18	-	18	-18	-	18	-18	-	18	-18	-	18	-18
Bibliotheek indexatie	-	18	-18	-	18	-18	-	18	-18	-	18	-18	-	18	-18
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	456	-456	-	24	-24	-	19	-19	-	19	-19	-	19	-19
Aanpassing kapitaallasten 2026	-	1	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baggeropgave	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fietspad Nije Drintse Wei naar 2026	-	43	-43	-	43	-43	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Invasieve exoten	-	30	-30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kansen benutten	-	-	-	-	6	-6	-	6	-6	-	6	-6	-	6	-6
Marrekrite - routebureau	-	-	-	-	6	-6	-	6	-6	-	6	-6	-	6	-6
Onderhoud bomen	-	382	-382	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verbonden partijen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangen duikers	-	-	-	-	8	-8	-	8	-8	-	8	-8	-	8	-8
Endtotaal	518	896	-378	482	486	-4	482	529	-47	482	529	-47	482	529	-47

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

- **Kapitaallasten (voordeel € 161.198 in 2026)**

Verschillende investeringskredieten worden bij de jaarrekening 2025 afgesloten. Verschillende kredieten zijn nog niet gereed en lopen nog een jaar door. De werkelijke kapitaallasten 2026 zijn geboekt en de raming van de begroting 2026 wordt hierop aangepast.

- **Sportcentrum Kortezwaag (Budgetneutraal vanaf 2026)**

Eind 2025 is de nieuwe sporthal in Gorredijk opgeleverd. Hierdoor zijn ook de nieuwe huurovereenkomst en exploitatiesubsidie ingegaan. Daarnaast is ook een inschatting gemaakt van de te verwachten energielasten. Tezamen is dit een budgetneutrale aanpassing.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

- **Cultuureducatie (nadeel € 8.000 vanaf 2026)**

In 2022 is de huidige beleidsnotitie Cultuureducatie 2023-2026 vastgesteld. Hierin is het jaarlijkse budget voor 2023-2026 begroot op € 290.000 met als kanttekening dat 'de genoemde subsidieplafonds jaarlijks worden geïndexeerd met de indexatie prijsontwikkeling bruto binnenlands product (BBP), zoals opgenomen in de meicirculaire voor het voorliggende jaar'. Voor 2026 stellen we voor om te indexeren met 2,6% (CPI-prijsindex). Wij vragen € 8.000 aan voor de indexatie.

Taakveld 5.4 Musea

- **Indexatie subsidies (nadeel € 2.000 vanaf 2026)**

De gemeente subsidieert Museum Opsterland, It Damshûs en de Tropische kas. Hiervoor is € 72.000 begroot. Door jaarlijks onze subsidies te indexeren stellen wij de musea in staat om tegemoet te komen aan de jaarlijkse kostenstijgingen waar zij mee geconfronteerd worden (inflatie, energie e.d.). De indexatie voor 2026 is 2,6%. Wij vragen € 2.000 voor deze indexatie.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

- **Frysk taalbelied (budgetneutraal in 2026)**

In 2026 ontvangt de gemeente een subsidie van Provinsje Fryslân € 36.000 voor het bekostigen van de inzet van een meertaligheidscöördinator. Deze subsidie nemen we op als bate en verhogen de uitgaven met hetzelfde bedrag.

- **Cultuurhistorische waardenkaart en landschapsbiografie (budgetneutraal in 2026)**

De Omgevingswet geeft aan dat gemeenten in hun omgevingsplan rekening moeten houden met het belang en behoud van cultureel erfgoed. Dit gebeurt door het inventariseren en analyseren van het erfgoed dat binnen de gemeente aanwezig is. Op basis daarvan neemt een gemeente een toereikend beschermingsregime op in het Omgevingsplan. Om hieraan uitvoering te kunnen geven is het noodzakelijk onze gegevens up to date te hebben. Om gemeenten bij te staan in deze omvangrijke klus, heeft het rijk een eenmalig budget beschikbaar gesteld: het gaat om €20.000 voor het vervaardigen van cultuurhistorische waardenkaarten en € 35.000 voor het uitwerken van een landschapsbiografie. Voorwaarde voor deze toekenning is dat de gemeente ook zelf een bijdrage doet om dit te realiseren. Hiervoor wordt uit het structurele budget voor erfgoed geput. De baten zitten in het gemeentefonds en zijn opgenomen op taakveld 0.7.

Taakveld 5.6 Media

- **Indexatie subsidies (nadeel € 18.000 vanaf 2026)**

Gemeente Opsterland subsidieert de bibliotheek. Hiervoor is € 753.000 begroot. De bibliotheek heeft te maken met stijgende kosten door inflatie. Daarom vragen we om indexatie van de subsidie. De benodigde indexatie is berekend op basis van de CPI-prijsindex. Voor 2026 is dit 2,6%. De extra subsidie is nodig om te voldoen aan de nieuwe zorgplicht uit de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen. Daarnaast helpt het de bibliotheek om geplande activiteiten uit te voeren.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

- **Kapitaallasten**

Verschillende investeringskredieten worden bij de jaarrekening 2025 afgesloten. Verschillende kredieten zijn nog niet gereed en lopen nog een jaar door. De werkelijke kapitaallasten 2026 zijn geboekt en de raming van de begroting 2026 wordt hierop aangepast.

- **Invasieve exoten (nadeel € 30.000 in 2026)**

In de openbare ruimte zien we een sterke groei van invasieve exoten. Vooral de Japanse duizendknoop, grote waternavel, reuzenberenklauw rukken massaal op. Dit schaadt de biodiversiteit en leidt tot overlast voor onze inwoners. Daarnaast is er vanuit wetgeving een verantwoordelijkheid voor het bestrijden van deze soorten. Met de gevraagde middelen worden de soorten in Opsterland verder in kaart gebracht en wordt een bestrijdingsplan opgesteld voor efficiënte beheersing.

- **Verbonden partijen Marrekrite (nadeel € 12.000 vanaf 2027)**

De verwachting is dat het Routebureau Fryslân, opgericht in 2025 als onderdeel van GR Recreatieschap Marrekrite, eind 2026 formeel als taak is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling. In 2025 en 2026 kon dit nog gefinancierd worden vanuit de reserve, maar vanaf 2027 zullen de taken en de middelen onder de reguliere begroting komen te vallen. Dit betekent dat de deelnemersbijdrage van de gemeente vanaf 2027 structureel omhooggaat met € 5.712. Om structureel toenemende (loon)kosten bij samenwerkingspartners en gesubsidieerde partijen tegemoet te komen en ervoor te zorgen dat dezelfde kwaliteit gewaarborgd blijft, passen we vanaf 2027 een correctie toe van € 6.000 op de begroting voor het recreatie en toerisme beleid.

- **Fietspad Nije Drintse Wei (budgetneutraal in 2026 en 2027)**

De opwaardering van het recreatieve fietspad de Nije Drintse Wei (PPB2025) komt in 2026 gereed. De kosten van het fietspad kunnen hierdoor in 2026 onttrokken worden aan de Reserve Recreatie en toerisme in plaats van in 2027. Deze correctie is budget neutraal.

- **Onderhoud bomen (€ 382.000)**

Opsterland telt ruim 50.000 bomen in de openbare ruimte. Om de veiligheid van de gebruikers van deze ruimte te waarborgen is het van belang dat we onze verantwoordelijkheid nemen voor de zorgplicht aan deze kapitaalgoederen. Met de gevraagde middelen wordt een inhaalslag op het onderhoud aan de bomen gemaakt. Hierdoor blijven de bomen langer vitaal en wordt de boomveiligheid gewaarborgd.

Programma 6 Sociaal domein

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6 Sociaal domein															
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.998	2.517	-519	1.498	1.490	8	1.498	1.490	8	-400	-342	-58	-400	-342	-58
Aanpassing kapitaallasten 2026	-	-3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Normvergoeding opvang Oekraïners	-400	-400	-	-400	-400	-	-400	-400	-	-400	-400	-	-400	-400	-
Inburgering SPUK	500	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Doorbelastingen naar taakvelden	-	90	-90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hert foar Opsterlân	-	58	-58	-	58	-58	-	58	-58	-	58	-58	-	58	-58
Reiskosten inburgering	-	150	-150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Normvergoeding DSL Ikenhiem	1.898	1.832	66	1.898	1.832	66	1.898	1.832	66	-	-	-	-	-	-
Aanvullende kosten Energieopgave De Wier	-	290	-290	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.22 Toegangen eerstelijnsvoorziening Jeugd	-	150	-150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Doorbelastingen naar taakvelden	-	150	-150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.23 Toegangen eerstelijnsvoorziening Interg	-	25	-25	-	25	-25	-	25	-25	-	25	-25	-	25	-25
Ondersteunende kosten Gebiedsteam	-	25	-25	-	25	-25	-	25	-25	-	25	-25	-	25	-25
6.3 Inkomensregelingen	300	300	-	300	300	-	300	300	-	300	300	-	300	300	-
WWB Levenonderhoud BIJG	300	300	-	300	300	-	300	300	-	300	300	-	300	300	-
Bijzondere bijstand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.4 WSW en beschut werk	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100
Begeleidingsvergoeding Beschut Werk	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100
6.5 Arbeidsparticipatie	-	214	-214	-	216	-216	-	181	-181	-	184	-184	-	187	-187
Afspraakbanen 2026 Caparis	-	40	-40	-	40	-40	-	40	-40	-	40	-40	-	40	-40
Jobcoaching Afspraakbanen	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100
Rijksbijdrage sociale infrastructuur	-	36	-36	-	38	-38	-	41	-41	-	44	-44	-	47	-47
Participatiewet in balans	-	38	-38	-	38	-38	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100
Huishoudelijke Hulp	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100	-	100	-100
Endtotaal	2.298	3.406	-1.108	1.798	2.231	-433	1.798	2.196	-398	-100	367	-467	-100	370	-470

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

- Kapitaallasten (voordeel € 3.000 in 2026)**
 Verschillende investeringskredieten worden bij de jaarrekening 2025 afgesloten. Verschillende kredieten zijn nog niet gereed en lopen nog een jaar door. De werkelijke kapitaallasten 2026 zijn geboekt en de raming van de begroting 2026 wordt hierop aangepast.
- Normvergoeding opvang Oekraïners (budgetneutraal vanaf 2026)**
 De normvergoeding voor de opvang van Oekraïners wordt berekend op basis van het aantal gerealiseerde bedden per dag. De te ontvangen normvergoeding en lasten worden bijgesteld naar aanleiding van de laatst actuele cijfers. Vanaf 1 juli 2026 verandert de wijze van financieren voor de brede doelgroep vluchtelingen. Hiervan is nog geen nadere informatie, zodra dit bekend is wordt deze nieuwe systematiek toegepast in de begroting.
- SPUK-inburgering (budgetneutraal in 2026)**
 De mutatie van de SPUK-inburgering betreft het ramen van de restantmiddelen. Jaarlijks ramen we het gehele bedrag van de specifieke uitkering. Als er wat overblijft in een jaar dan wordt dat meegenomen naar het volgende jaar. In dit geval resteert er nog € 500.000.
- Doorbelasting naar taakvelden (budgetneutraal in 2026)**
 De doorbelasting van taakveld overhead naar taakveld 6.1 betreft lokale inclusie (€ 30.000, 0,3 fte) en Inwonersparticipatie (€ 60.000, 0,67 fte).
- Hert foar Opsterlân**
 Deze mutatie bevat de doorbelasting van taakveld 0.4 - overhead naar taakveld 6.1. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen we naar taakveld 0.4.
- Reiskosten inburgering (nadeel € 150.000 in 2026)**
 De gemeente faciliteert reispassen voor het openbaar vervoer voor inburgeraars. Hierdoor kunnen zij reizen naar taalonderwijs of participatie en/of integratie-activiteiten. Hiervoor hebben we tijdelijk middelen begroot. De tarieven van deze reispassen zijn in 2026 verdubbeld ten opzichte van 2025. Ook is de doelgroep inburgeraars groter geworden. Hierdoor is het budget voor 2026 en de jaren daarna niet meer toereikend. We vragen € 150.000 aan, zodat 2026 een

overgangsjaar wordt. We scherpen dit jaar de beleidsregels aan ten aanzien van de reiskosten voor deze doelgroep per 1 januari 2027.

- **Normvergoeding doorstroomlocatie Ikenhiem (begrotingsbreed budgetneutraal van 2026 t/m 2028)**

In 2025 hebben we de beschikking ontvangen waarin de te ontvangen normvergoeding vanaf 2026 is vastgesteld. De lasten en de baten worden hiermee in de begroting opgenomen. De lasten in dit programma zijn € 66.000 lager omdat in taakveld 0.4 – overhead een klantmanager inkomen wordt gedekt uit deze normvergoeding.

- **De Wier (ophoging krediet € 290.000)**

Deze werkzaamheden zijn aanbesteed en de laagste inschrijvingen geven aan dat de kredieten ontoereikend zijn. Er is op dit moment een tekort van € 290.000. Dit tekort is met name te wijten aan indexering van de kosten en de verhoging van prijzen van grondstoffen door mondiale ontwikkelingen.

Het voorstel is om deze kostenverhoging te dekken met een aanvullende onttrekking uit de reserve Duurzaamheid van € 290.000. Door deze aanvullende onttrekking stijgen de jaarlijkse afschrijvingslasten niet met € 11.600. Deze investering levert een verwachte besparing aan gas- en elektrakosten door de verduurzaming van MFC de Wier. De verwachting is dat met deze investering MFC de Wier jaarlijks mogelijk een besparing kan realiseren van ca. € 10.000. Zie ook taakveld 0.10 en de investeringen.

Taakveld 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen jeugd

- **Doorbelasting naar taakvelden (budgetneutraal in 2026)**

Deze mutatie bevat de doorbelasting van taakveld overhead naar taakveld 6.22. Het betreft consulent jeugd op school (€ 150.000, 1,5 fte). Dit levert een voordeel op in taakveld overhead en een nadeel in programma 6.

Taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal

- **Ondersteunende kosten Gebiedsteam (nadeel € 25.000 vanaf 2026)**

Om onze medewerkers in het Gebiedsteam goed te kunnen ondersteunen in hun werkzaamheden maken wij als gemeente gebruik van onder andere kennissystemen, Zorgdomein, intervisie, ruimtes voor WMO-gesprekken in Ureterp en Gorredijk, contractbeheer voor hulpmiddelen en cliëntervaringsonderzoeken. Het budget voor deze ondersteuning bedraagt € 110.000. Elk jaar worden deze (noodzakelijke) kosten geïndexeerd. Om de indexaties van de afgelopen jaren te compenseren en voldoende budget te hebben voor de komende jaren vragen we € 25.000 additioneel budget.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

- **Gebundelde uitkering (budgetneutraal vanaf 2026)**

De voorlopige toekenning BUIG is voor 2026 € 300.000 hoger dan nu in de begroting staat. We verhogen de inkomsten en de uitgaven met dit bedrag.

- **Bijzondere bijstand (budgetneutraal vanaf 2026)**

In 2025 hebben we € 40.000 budget van de bijzondere bijstand verplaatst naar individuele studietoelage. Echter de kosten van de individuele studietoelage worden uit de BUIG bekostigd. We herstellen met deze technische wijziging deze verschuiving.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

- **Beschut werk (nadeel € 100.000 vanaf 2026)**

De gemeente heeft de wettelijke taak om in 2026 in totaal 17 werkplekken Beschut Werk te realiseren. De gemeente heeft de afgelopen jaren te weinig werkplekken Beschut Werk gerealiseerd. Het aantal plaatsingen loopt het afgelopen jaar steeds meer op. Hiervoor hebben wij de afgelopen jaren te weinig begeleidingsvergoeding begroot. We vragen € 100.000 per jaar aan om de ondersteuning aan inwoners te kunnen blijven aanbieden.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

- **Afspraakbanen (nadeel € 40.000 vanaf 2026)**

De gemeente Opsterland heeft gemiddeld in 2025 14 fte aan werkplekken gerealiseerd voor Afspraakbanen bij Caparis. Voor 2026 hebben we ingezet op 16,9 fte. In overeenstemming met de afspraken uit de dienstverleningsovereenkomst (dvo) Banenafpraak dienen we daarvoor € 40.000 extra te besteden in 2026. Zo kunnen we de ondersteuning aan deze doelgroep blijven aanbieden.

- **Jobcoaching afspraakbanen (nadeel € 100.000 vanaf 2026)**

Onze gemeente biedt ondersteunende voorziening aan om mensen duurzaam aan het werk te houden, zoals jobcoaching op de werkvloer voor Afspraakbanen. De jobcoaching voor Afspraakbanen is de laatste jaren steeds meer toegenomen door de groeiende doelgroep. In 2025 heeft de gemeente Opsterland een overschrijding gehad op budget voor re-integratie richting werk of participatie. Om de jobcoaching te kunnen blijven bieden is structureel € 100.000 per jaar extra nodig.

- **Sociale infrastructuur (nadeel € 36.000 vanaf 2026 oplopend tot 47.000 in 2030)**

De gemeente heeft een sociale infrastructuur om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt goed te kunnen ondersteunen richting werk of participatie. Het rijk heeft eerder al aan de algemene uitkering voor de periode 2025-2034 extra middelen toegevoegd om gemeenten te helpen hun sociale infrastructuur, waaronder het sociaal ontwikkelbedrijf, toekomstbestendig te maken. We willen deze middelen nu gaan inzetten bij de doorontwikkeling van onze sociale infrastructuur, waaronder Caparis NV.

- **Participatiewet in balans (nadeel € 38.000 in 2026 en 2027)**

De huidige Participatiewet biedt te weinig ruimte voor maatwerk en is te veel gericht op controle. Daarom is per 1 januari 2026 de Participatiewet in Balans ingevoerd, die beter moet aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van mensen met een uitkering. Deze wetswijziging vraagt ook om een verandering binnen onze gemeentelijke dienstverlening, waarbij vertrouwen, maatwerk en vakmanschap centraal staan. Het implementatiebudget van € 38.000 voor de jaren 2026 en 2027 is al eerder opgenomen in de algemene uitkering als inkomst zonder dat daar een uitgave tegenover was gezet.

Taakveld 6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)

- **Huishoudelijke hulp (nadeel € 100.000 vanaf 2026)**

Door demografische ontwikkelingen zien we jaarlijks het aantal inwoners toenemen dat een beroep doet op huishoudelijke ondersteuning vanuit de Wmo. Ook in 2026 voorzien wij een toename van 3% van het aantal voorzieningen huishoudelijke ondersteuning. We stellen voor om dit budget te verhogen met € 100.000, zodat de kosten beter aansluiten op de daadwerkelijke uitgaven.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030	
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten
7 Volksgezondheid en milieu														
7.1 Volksgezondheid	-	-	-	-	27	-27	-	27	-27	-	27	-27	-	27
Verbonden partijen	-	-	-	-	27	-27	-	27	-27	-	27	-27	-	27
7.2 Riolering	-	-154	154	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanpassing kapitaallasten 2026	-	-154	154	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.3 Afval	-	10	-10	-	10	-10	-	10	-10	-	10	-10	-	10
Ruft regeling	-	10	-10	-	10	-10	-	10	-10	-	10	-10	-	10
7.4 Milieubeheer	724	1.175	-451	-	1.017	-1.017	-	1.017	-1.017	-	1.017	-1.017	-	1.017
Fumo 2026 + 2027	-	75	-75	-	178	-178	-	178	-178	-	178	-178	-	178
Klimaat- en Energiebeleid	724	724	-	-	840	-840	-	840	-840	-	840	-840	-	840
Regeling Duurz. progr. Maatschappelijk vastgoed	-	375	-375	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verbonden partijen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Endtotaal	724	1.031	-307	-	1.054	-1.054	-	1.054	-1.054	-	1.054	-1.054	-	1.054

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

- **Verbonden partijen veiligheidsregio (nadeel € 27.000 vanaf 2027)**

De deelnemersbijdrage aan de veiligheidsregio wordt op basis van de al aangeboden conceptbegroting aangepast. De bijdrage op dit taakveld betreft de GGD.

Taakveld 7.2 Riolering

- **Kapitaallasten (voordeel € 154.000 in 2026)**

Verschillende investeringskredieten worden bij de jaarrekening 2025 afgesloten. Verschillende kredieten zijn nog niet gereed en lopen nog een jaar door. De werkelijke kapitaallasten 2026 zijn geboekt en de raming van de begroting 2026 wordt hierop aangepast.

Taakveld 7.3 Afval

- **Ruft regeling (nadeel € 10.000 vanaf 2026)**

Zie de toelichting bij Overhead - taakveld 0.4

Taakveld 7.4 Milieubeheer

- **Verbonden partijen FUMO (nadeel € 75.000 in 2026 en € 178.000 vanaf 2027)**

Als gevolg van gewijzigde inbreng van basistaakuren, toegepaste loon- en prijsindexaties, het inrichten van een robuuste afdeling bedrijfsvoering en gestegen bedrijfsvoering kosten door onder andere gestegen ICT-kosten stijgen de overdrachten aan de gemeenschappelijke regeling in 2026 en later met € 75.000.

Daarnaast wordt de deelnemersbijdrage aan de FUMO op basis van de al aangeboden conceptbegroting 2027 aangepast.

- **CDOKE (voordeel € 1,0 miljoen in 2026 en € 170.000 vanaf 2027)**

De decentralisatie- uitkering CDOKE vervangt de SPUK CDOKE. In 2026 ontvangt de gemeente Opsterland € 1.009.098 om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Deze middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027 t/m 2030. De uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bekend, van Rijkswege is echter eerder aangegeven dat deze middelen als structureel kunnen worden beschouwd, zodat personeel kan worden aangetrokken voor het uitvoeren van de taken op het gebied van klimaat en energiebeleid. De CDOKE-middelen zijn verwerkt op taakveld 0.7 en 7.4.

- **Regeling duurz. Progr. Maatsch. Vastgoed (budgetneutraal in 2026)**

Van het bedrag wat in 2025 beschikbaar is gesteld, namelijk € 350.000 voor het duurzaamheidsprogramma maatschappelijk vastgoed, is nog € 110.506,73 beschikbaar. Dit restant wordt daarnaast aangevuld met het restant uit de reserve Duurzaamheid. Totaal komt

hiermee voor deze subsidieregeling € 375.499,73 beschikbaar in 2026 waar eigenaren van maatschappelijk vastgoed een aanvraag voor kunnen indienen.

Programma 8 Bouwen, wonen en gronden

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
8 Bouwen, wonen en Gronden (MHROSV)															
8.1 Ruimte en leefomgeving	-	30	-30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rbp (Ruimtelijk ontwikkel perspectief 2026)	-	30	-30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine)	-339	-1.877	1.539	-816	-2.296	1.480	200	-575	776	-	-	-	-	-	-
Aanpassing Grexten	-339	-1.877	1.539	-816	-2.296	1.480	200	-575	776	-	-	-	-	-	-
8.3 Wonen en bouwen	337	21	316	37	87	-50	37	37	-	37	37	-	37	37	-
Aanpassing kapitaallasten 2026	-	-46	46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Volkshuisvestingsprogramma	-	20	-20	-	30	-30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitvoeringsagenda woonzorgvisie	-	10	-10	-	20	-20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Welstand	37	37	-	37	37	-	37	37	-	37	37	-	37	37	-
Inkomsten vergunningen	300	-	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Endtotaal	-2	-1.827	1.825	-779	-2.209	1.430	237	-538	776	37	37	-	37	37	-

Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving

- Ruimtelijk ontwikkel perspectief (budgetneutraal in 2026)**

Om ruimtelijke keuzes afgewogen en in samenhang te kunnen maken, is er behoefte om voor het grondgebied van de hele gemeente de mogelijkheden en wenselijkheden in beeld te hebben. De urgente maatschappelijke opgaven zoals het woningtekort, verbetering natuurkwaliteit, klimaatadaptatie, de transitie van de landbouw en de verduurzaming van de energievoorziening hebben allen grote ruimtelijke impact. Het ROP moet de ambtelijke organisatie, college van B&W en de raad helpen keuzes te maken over nieuwe ruimtelijke verzoeken. In 2025 hebben we een start gemaakt. Het maken van keuzes en besluitvorming is uitgesteld. Dit maakt dat dit project in 2026 nog doorloopt. De benodigde middelen hiervoor ad € 30.000 worden onttrokken aan de reserve ruimtelijke plannen.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

- Aanpassing grondexploitaties (voordeel € 1,5 mln in 2026, € 1,5 mln in 2027 en € 776.000 in 2028)**

Als uitvloeisel van de jaarstukken zijn de grondexploitaties geactualiseerd. Deze actualisatie wordt verwerkt in de begroting 2026 en is daarmee ook het vertrekpunt voor de begroting 2027.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

- Kapitaallasten (voordeel € 46.000 in 2026)**

Verschillende investeringskredieten worden bij de jaarrekening 2025 afgesloten. Verschillende kredieten zijn nog niet gereed en lopen nog een jaar door. De werkelijke kapitaallasten 2026 zijn geboekt en de raming van de begroting 2026 wordt hierop aangepast.

- Volkshuisvestingsprogramma (nadeel € 20.000 in 2026 en € 30.000 in 2027)**

Volkshuisvestingsprogramma: de wet Versterking regie volkshuisvesting (Wvrv) verplicht gemeenten om binnen een nog door de wet te bepalen termijn na het ingaan van deze wet een Volkshuisvestingsprogramma op te stellen als vervanging van de Woonvisie. Vermoedelijke ingangsdatum van deze wet is 1 januari 2027. De huidige Woonvisie, vastgesteld op 18 september 2023, dient dus in 2027 te worden vervangen. Om voorbereidende werkzaamheden in 2026 en 2027 uit te voeren is voor 2026 € 20.000 en in 2027 € 30.000 nodig.

- Woonzorgvisie (nadeel € 10.000 in 2026 en € 20.000 in 2027)**

Uitvoeringsagenda woonzorgvisie: in 2026 wordt de lokale uitvoeringsagenda uitgewerkt en vastgesteld. Naast de lokale actiepunten worden er ook afspraken gemaakt over thema's die in regio Zuidoost verband uitgewerkt moeten worden. Hiervoor zal een externe procesbegeleider nodig zijn in ieder geval in 2026 en 2027. In 2026 incidenteel € 10.000 en in 2027 incidenteel € 20.000.

- **Welstand (budgetneutraal vanaf 2026)**

De kosten van de welstandsadviesing zijn structureel hoger dan geraamd door een voortdurend hogere vraag naar omgevingsvergunningen. Dit levert een structureel nadeel op van € 37.000 (Gemiddelde kosten van de laatste 3 jaar bedraagt € 83.000). Hiertegenover staan – eveneens door de hogere vraag naar omgevingsvergunningen – hogere opbrengsten uit leges.

- **Inkomsten vergunningen (voordeel € 300.000 in 2026)**

Voor een aantal grotere projecten zijn in 2026 de leges omgevingsvergunningen ontvangen. Hierdoor vallen de baten hoger uit dan geraamd.

Algemene Dekkingsmiddelen

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000.-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning															
0.7 OPS. uitkeringen en ov. uitkeringen GF	2.427		2.427	2.684		2.684	2.620		2.620	2.560		2.560	2.542		2.542
Indexatie gemeentefonds	1.363		1.363	1.675		1.675	1.611		1.611	1.551		1.551	1.533		1.533
Vrijval stelpost last spuk cdoke	1.009		1.009	1.009		1.009	1.009		1.009	1.009		1.009	1.009		1.009
cultuurhistorische waardenkaarten doel-uitk	20		20	-		-	-		-	-		-	-		-
landschapsbiografie doel-uitk	35		35	-		-	-		-	-		-	-		-
Endtotaal	2.427		2.427	2.684		2.684	2.620		2.620	2.560		2.560	2.542		2.542

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen

- Indexatie gemeentefonds voorjaarsnota Rijk (voordeel € 1,4 miljoen vanaf 2026)**
 De Voorjaarsnota 2026 van het Rijk is vrijdag 27 maart 2026 gepubliceerd en geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. De Voorjaarsnota bevat ook de Startnota: de vertaling van de financiële afspraken uit het coalitieakkoord. Over die gevolgen worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire 2026.
- Cdoke (voordeel € 1,0 miljoen in 2026 en € 170.000 vanaf 2027)**
 De decentralisatie- uitkering CDOKE vervangt de SPUK CDOKE. In 2026 ontvangt de gemeente Opsterland € 1.009.098 om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Deze middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027 t/m 2030. De uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bekend, van Rijkswege is echter eerder aangegeven dat deze middelen als structureel kunnen worden beschouwd, zodat personeel kan worden aangetrokken voor het uitvoeren van de taken op het gebied van klimaat en energiebeleid. De CDOKE-middelen zijn verwerkt op taakveld 0.7 en 7.4.
- Landschapsbiografie en cultuurhistorische waardenkaart (budgetneutraal in 2026)**
 Zie toelichting bij taakveld 5.5.

Reservemutaties

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Mutatiejaar x€1.000,-	2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning															
0.10 Mutaties reserves	738		738	-43		-43	-		-	-		-	-		-
Fietspad Nije Drintse Wei naar 2026	43		43	-43		-43	-		-	-		-	-		-
Regeling Duurz progr. Maatschappelijk vastgoed	375		375	-		-	-		-	-		-	-		-
Rop (Ruimtelijk ontwikkel perspectief 2026)	30		30	-		-	-		-	-		-	-		-
Aanvullende kosten Energieopgave De Wier	290		290	-		-	-		-	-		-	-		-
Endtotaal	738		738	-43		-43	-		-	-		-	-		-

- **Regeling Duurz progr Maatschappelijk vastgoed (budgetneutraal in 2026)**
Zie de toelichting bij taakveld 7.3
- **Fietspad Nije Drintse Wei (budgetneutraal in 2026 en 2027)**
Zie de toelichting bij taakveld 5.7
- **Rop (Ruimtelijk ontwikkel perspectief 2026) (budgetneutraal in 2026)**
Zie de toelichting bij taakveld 8.1
- **Aanvullende kosten energieopgave de Wier (budgetneutraal in 2026)**
Zie de toelichting bij taakveld 6.1 en investeringen.

Investerings

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen voorjaarsrapportage 2026

Investerings

x€ 1.000,-.			2026
Project			
Onderwijshuisvesting- De Finne	Stijging leerlingen		240
Onderwijshuisvesting- De Opdracht	Uitbreiding		474
Aanvullende kosten Energieopgave De Wier			340
Vervangen duikers			245
Baggeropgave		950	-
	af bijdrage provincie	-370	-
			580
			1.879

- **Uitbreiding MFA de Finne Beetsterzwaag (€ 240.000)**

De bouw van MFA De Finne is momenteel in uitvoering. Het schooldeel is ontworpen voor 224 leerlingen, met een omvang van 1.364 m² BVO. Uit de meest recente leerlingenprognoses blijkt echter dat door een hogere instroom van leerlingen nu al sprake is van een ruimtetekort. Aan deze ontwikkeling liggen mogelijk meerdere externe factoren ten grondslag. Desondanks laten de prognoses over een periode van 10 jaar zien dat het laagste verwachte aantal leerlingen 241 bedraagt. Dit vertaalt zich naar een normatieve ruimtebehoefte van 1.412 m² BVO. Ten opzichte van het huidige ontwerp ontstaat daarmee een normatief tekort van -48 m² BVO. Omdat de bouw nog gaande is, bestaat op dit moment de mogelijkheid om dit tekort op te vangen door een aanpassing in het ontwerp. Concreet kan op de verdieping één extra lokaal worden gerealiseerd. Deze uitbreiding omvat 50 m² BVO en vergt een investering van € 240.000 (incl. BTW), wat resulteert in een jaarlijkse kapitaallast van € 4.800 over een afschrijvingsperiode van 50 jaar.

- **Uitbreiding IKC de Opdracht Ureterp (€473.858)**

Eind 2024 is er een krediet beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van CBS De Opdracht aan VCSO als bouwheer. Vervolgens heeft VCSO de BOPA-vergunning aangevraagd en is er een aanbesteding doorlopen. Op de BOPA-vergunning zijn bezwaren gemaakt vanuit de buurt. De bezwarenprocedure heeft geleid tot vertraging en daardoor een stijging van de geraamde bouwkosten. De gestandsdoeningstermijn van de aannemers is inmiddels verlopen. Hierdoor is er een wettelijke indexering van de bouwkosten gemaakt, namelijk € 260.471 (incl. BTW). Deze kosten zijn naar rato doorberekend aan de drie partijen: gemeente (24%), VCSO (19%) en Kinderwoud (57%).

Het schoolbestuur VCSO is voornemens om 142 m² BVO extra ruimte voor onderwijs te bouwen. Dit zijn vierkante meters waarop zij normatief nu geen aanspraak kan maken. Deze komen voor rekening van VCSO, maar zij kunnen het tekort van 18% niet dragen. Vanuit dit perspectief wil de gemeente nu één lokaal van 55 m² BVO volledig voorfinancieren (€ 256.465 inclusief indexering), welke op dit moment nog geen normatieve onderwijscapaciteit betreft. De jaarlijkse kapitaallast over de afschrijvingsperiode is € 5.129. Deze betaalt het schoolbestuur jaarlijks terug aan de gemeente door middel van een kostendekkende huurvergoeding. Het jaarlijkse effect is € 0,-. Indien VCSO op basis van de normatieve ruimtebehoefte en volgens uitgangspunten van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Opsterland 2019 aanspraak maken op deze extra vierkante meters onderwijscapaciteit, vervalt deze regeling en de kostendekkende huurovereenkomst.

De extra indexeringskosten voor de kinderopvang worden in de kostendekkende huurberekening van Kinderwoud doorbelast en opgehoogd. De extra jaarlijkse kapitaallast over de afschrijvingsperiode is € 3.051. Deze betaalt het schoolbestuur jaarlijks terug aan de gemeente door middel van een kostendekkende huurvergoeding. Het jaarlijkse effect is € 0,-.

- **De Wier (€ 290.000)**

Deze werkzaamheden zijn aanbesteed en de laagste inschrijvingen geven aan dat de kredieten ontoereikend zijn. Er is op dit moment een tekort van € 290.000. Dit tekort is met name te wijten aan indexering van de kosten en de verhoging van prijzen van grondstoffen door mondiale ontwikkelingen.

Het voorstel is om deze kostenverhoging te dekken met een aanvullende onttrekking uit de reserve Duurzaamheid van € 290.000. Door deze aanvullende onttrekking stijgen de jaarlijkse afschrijvingslasten niet met € 11.600. Deze investering levert een verwachte besparing aan gas- en elektrakosten door de verduurzaming van MFC de Wier. De verwachting is dat met deze investering MFC de Wier jaarlijks mogelijk een besparing kan realiseren van ca. € 10.000.

- **Vervangen duikers (€ 245.000)**

In Gorredijk is een uitgebreid stelsel van sloten en duikers aanwezig om grond- en hemelwater snel af te voeren. Verschillende van deze duikers zijn inmiddels 70 jaar oud en hebben het einde van de levensduur bereikt. Om de ergste knelpunten in Gorredijk op te lossen is het nodig om vier van deze duikers dit jaar mee te nemen bij geplande werkzaamheden. Hierbij wordt direct de afvoercapaciteit aangepast naar de klimatologische omstandigheden die we in de toekomst kunnen verwachten.

Deze knelpunten worden vooruitlopend op een nieuw op te stellen waterstructuurplan opgelost. Op basis van dat structuurplan wordt een waterbeheerplan opgesteld waarmee de structurele lasten voor beheer en onderhoud kunnen worden aangevraagd in de begroting voor de komende jaren.

- **Baggeropgave (€ 580.000)**

Het Wetterskip Fryslân en de gemeente Opsterland zijn gestart met een project om het stedelijk water (waterlopen binnen de bebouwde kommen) over te dragen van de gemeente naar het Wetterskip. Voorafgaand aan de overdracht is het nodig om de betreffende watergangen vrij van bagger te maken. De helft van deze te maken kosten worden vergoed door het Wetterskip. In Gorredijk wordt tegelijk (werk met werk) de baggeropgave van de eigen watergangen meegenomen.